

ZAŠTO NAŠI NEOLIBERALI PIŠU I RADE NA ŠTETU PRIVATNOG KAPITALA

Otvoreno pismo javnosti povodom ishoda grčkog referenduma

Ishod grčkog referenduma mogao bi biti prekretnica za Europu, kao i za Hrvatsku. Da su Grci svoj otpor jučer pretvorili u pokornost suludoj politici rezanja, bila bi to poruka da takva politika može bespogovorno i dalje mrcvariti cijeli kontinent držeći ga cijelo jedno desetljeće u stagnaciji, a i Hrvatsku u njoj, ostavljajući je u društvu nerazvijenih zemalja, iz koje najbolji mladi ljudi bježe glavom bez obzira. Sada će i neupućeni epigoni iz dviju velikih hrvatskih stranaka, svejedno koje, dobro razmisliti moraju li voditi politiku koja odgovara interesima financijskih krugova nekih razvijenih zemalja u Europi.

Grčki otpor omogućuje da Europa očuva svoj demokratski identitet, da se europskim zemljama ne postavlja diktati iz tehnokratskih centara koji nemaju potporu europskih građana za odluke koje nameću. Etiketirati referendum jednog cijelog naroda kao pokušaj izbjegavanja odgovornosti njegove vlade može samo netko tko odgovara političkom „establišmentu“, a ne i svojim biračima (primjetimo da nizozemski ministar Dijsselbloem nije tako govorio kada su Nizozemci referendumom odbili Ustav EU).

Jučerašnji referendum, neovisno o intenciji, omogućuje put Grčke ka izlasku iz nesretne eurozone i povratak nacionalnoj valuti, kao najboljem i najbržem načinu povratka konkurentnosti grčke ekonomije. Tako misle najveći ekonomisti današnjice pa i kada dolaze iz suprotnih ekonomskih škola (Werner Sinn, P. Krugman, P. Bofinger, V. Klaus, J. Stiglitz). Međutim, naši veliki sijači zabluda, neoliberalni zeloti u ekonomskoj struci, medijima i politici (Šonje, Budimir, Drljača, Vujčić, Novotny i drugi) stalno nas guraju tamo gdje su najsamosvjesnije europske nacije odbile ići (Švedska, Češka, Danska, Velika Britanija).

Rezultat njihovog djelovanja je opća dominacija iskrivljenih, omalovažavajućih i zlonamjernih poruka o Grčkoj u hrvatskom medijskom prostoru (ali i dijelu europskog). Čitamo nebrojene floskule o „lijenim Grcima koji odbijaju vraćati svoje dugove“, čak i u prostoru javnih medija.

Ironija je da neoliberalni križari i dio privatnih medija misle da pišu i rade u interesu privatnog sektora. Prevladavajuća ekonomska doktrina u Europi je bitno različita od one u Americi. Američka politika spašavanja potrošnje odmah na početku krize dala je rezultate vrlo brzo. Njemačka politika sužavanja potražnje ne daje rezultata već sedam godina. Uslijed njene ekonomske doktrine najviše je stradao privatni sektor, jer baš njega najviše zanimaju rast, zapošljavanje i investicije. Amerika je upravo ovih dana dostigla nižu stopu nezaposlenosti nego što je imala 2007. godine.

Grčka vlada nastoji svoje probleme rješavati na tragu ove druge ekonomske doktrine, primjenjene u Americi u kriznim uvjetima, a Trojka joj to brani, uporno želeći nastaviti politiku restrikcija (iako i sami MMF-ovi istraživači potvrđuju pristup grčke vlade kao ispravan).

S obzirom da sebi naši neoliberalni ideolozi utvaraju da je njihova doktrina superiorna, onda oni etiketiraju, potcjenjuju i optužuju. Njihov je utjecaj doveo do toga da je u većem dijelu medijskog prostora prisutan animozitet prema grčkom narodu i vladi, a da se pri tome ne vidi koliko Grci zapravo rade za Hrvatsku pa i cijelu Europu. Valja razumjeti da je jučerašnji referendum bio zapravo u biti referendum o izboru one ekonomske politike koja u kriznim okolnostima može dati rezultata, koja će preferirati rast ispred borbe za stabilnost, a ne obrnuto (najveća je stabilnost na groblju, a tamo rasta nema).

U hrvatskom je nacionalnom interesu razbiti zablude i mitove o Grčkoj. Primjerice, naši građani nisu iz medija upoznati da je za grčku situaciju prije 2010. godine, osim njenih neodgovornih vlada, krivo nepromišljeno uvođenje eura na ekonomski nehomogenom području a u interesu financijskog i korporacijskog kapitala najrazvijenijih zemalja.

Nisu upoznati niti s time da je dužnička kriza prerasla od 2010. godine u opću ekonomsku, političku i najnovije, u krizu europske demokracije, isključivo zahvaljujući debaklu politike rezanja i stiskanja u režiji tzv. Trojke.

Nisu upoznati da je grčka javna potrošnja smanjena za 38%, a da je tome unatoč porastao javni dug jer je rast javnog duga relativni broj (omjer brojnika i nazivnika). On je porastao sa 120 na 180% BDP-a od dolaska Trojke u Grčku (svibanj 2010) do danas i to ne zato što **su Grci trošili više, već upravo obrnuto, zbog toga što su trošili manje**. Naime, zbog smanjene potrošnje pao je BDP (nazivnik), za četvrtinu, što ima za posljedicu rast javnog duga izraženog procentualno u odnosu na taj niži BDP. U našem medijskom prostoru taj procentualni porast zbog pada proizvodnje prikazuje se kao grčka rastrošnost.

Nisu građani upoznati niti s time da se isto događa s ukupnom masom za mirovine koja je opet procentualno porasla iz istog razloga, smanjenja BDP-a, iako je upravo prošla grčka vlada provela najoštriju mirovinsku reformu u Europi.

Nisu upoznati niti da Grci nemaju problem zato što nisu odradili domaću zadaću, već zato što su je odradili upravo onako i onoliko koliko su to kreditori tražili.

I na koncu najvažnije. Nisu upoznati da ono što zastupa Syriza nije pitanje ideologije, socijalizma i kapitalizma, lijevog radikalizma i centrizma, etatizma i tržišta, da to nije niti pitanje mentaliteta, lijenosti naroda ili pitanje morala (vraćanje duga kao moralno pitanje), kako se to na masovnoj skali podvaljuje. Radi razumijevanja, lijevi radikalizam uključuje široku nacionalizaciju, suspenziju tržišnih zakonitosti, privatnog vlasništva i demokracije. Začuđujuće je da naši neoliberalni talibani nisu još uvijek primijetili da Syriza nije radikalna stranka (neovisno o nazivu). Ona zagovara koncept izlaska iz svoje dužničke krize u okviru kapitalističke i tržišne ekonomije na principima doktrine koju je primijenio Obama. On sam je nedavno izjavio da ne možete stiskati nekoga iz koga ništa ne možete istiskati, govoreći o grčkoj situaciji.

Radi se o pristupu koji kapitalizam čini mogućim i koji u biti odgovara svima, i radnoj snazi i poduzetnicima i investitorima. Ne odgovara samo financijskom kapitalu, čija kratkoročna, ili kratkovidna perspektiva predstavlja najveću opasnost upravo za kapitalistički način proizvodnje.

Dakle, radi se o autentičnoj socijaldemokratskoj proeuropskoj opciji čije su ideje daleko korisnije za privatni sektor od ideja naših neoliberala. Valjda bi to oni bolje shvatili kada bi Syrizu zamijenila antieuropska nedemokratska desnica (što nije sasvim nemoguć ishod). Možda bi im onda bilo žao svake laži i besmislice, poput one o „salonskim socijalistima“, koju su izrekli. „Salonski“ valjda znači odvojen od naroda. Vjerujem da je jučer autor tog nemaštovitog stereotipa shvatio koliko je Syriza u narodu i s narodom.

U Zagrebu, 6. srpnja 2015. godine

Vilim Ribić, predsjednik Matice hrvatskih sindikata